

T. 117

معلومات مجملہ زراعیہ

۱۱۱
مجلد اول
مجلد دوم
مجلد سوم
مجلد چہارم
مجلد پنجم
مجلد ششم
مجلد ہفتم
مجلد ہشتم
مجلد نہم
مجلد دہم

مکاتب رشتہ مدبری

مصنعات مکاتب ابتدائیک سنک او چنچنی وقرا مکاتب ابتدائیک سنک
انکچنی سندلرندہ تدریسی معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنچہ
تفسیر اولنشدرد

نظارت مشارالہاتک ۳۹۰ نومبر و ۳۰ ایلول سنہ ۱۳۱۵
تاریخی رخصتنامہ سبلہ طبع اولنشدرد

طبع دہلی مطبعہ عامرہ منصرد

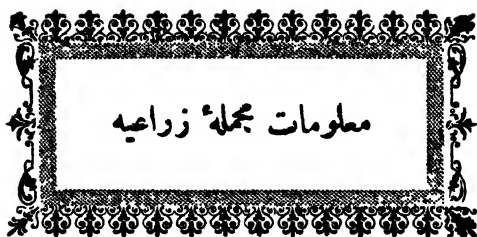

نظارت مشارالہا ایلہ مطبعہ عامرہ تک بالادہ کی مہر لینی حاوی اولیان
نسخہ لک مکاتب قبول اولنہ برق صبط و مصادره قبلور

دارالحلۃ العلیہ

مطبعہ عامرہ

۱۳۱۷

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمہ

چوجقلر !...

اوزرنده يشاديغمز طوپراق بزم ايچون يالكز بر مسكندن
مبارت دكلدر. ييه جك ايجه جك، كبي محتاج اولديغمز شيلردخي
طوپراقدن چيقار .

ارض . مخلوقاتك هر نوع احتياجني تأمين ايدين توكنمز بر
برخزينه در . هر خزينه نك بر اختياري اوله يني كبي خزينه ارضك
اختياري ده سي وغير تدر . انسان چاليشير ايسه محتاج اولديني هر
شيئي اله ايدر . يالكز بو غير تمزي اك زياده استفاده مني موجب
اوله حق اصول و قاعده لره توفيق ايتمكل كمز لازمدر . دائما كورد يكمز ،
اسكيدن بري بيلديكمز طرزده چاليشير ايسه ك استفاده من آزا لور .
محتاج اولديغمز شيلري تماما حاصل ايده يه رك بر چوق شيلردن
مهر و م قاليرز . مثلا شمد يه قدر هر سنه بشي نهايت آلت يكله

بغداي آلان برترلادن سزه سويليه جكم بعض اصولره رعايت ايتكم
شرطيله اون كيله، اون ايكي كيله محصول الموقممكندر .
شوحالده حاصلا تكمزي و بناء عليه وارداتكمزي ايكي قات ايتكم
كندی الكزده ديمكدر .

اولدن الكزه هر آي يوز غروش كچيور ايسه شمدى
ايكي يوز غروش و بلكه دها زياده كچه جك. شمدى به قدر ييلده
ايكي اياق قابى آله بيلديككز حالده بعدما درت دانه آله جقسكز .
اوللرى يالكز شكر بايراملرنده يكي پوتور، يكي نيمتن، يكي فس
كيديككز حالده شمدنصكره قربان بايراملرنده دخى نكي البسه
كيه جكسكز. بوفنا برشيبي؟... البته دكل. شهدسز بونى سزده
ارزو ايدرسكز. اوليه ايسه سوزلريمى ديگله يكز :

۱

طوپراق نه در؟

چو جقلىر ! ...

هركون اوغراشديكمز طوپراغك نصل حاصل اولديغنى ،
نه دن مركب اولديغنى ، ايچنده نه لر بولنديغنى بيلورميسكز ؟ ..
بلمزسه كزبن سزه آكلاته يم: طوپراق چوريمش، اوغالوب طاعلمش
طاش پارچدلرندن بشقه برشى دكلدر.

طاشلر بربرينه بگزه ميور؛ بعضيسى، سرت بعضيسى دهايمو شاق،
بعضيسى سياه، بعضيسى بياض، بونك كبي طوپرا تلرده بربرينه
بگزه من. بعضيسى سرت اولور، سورملك ايستلديكي وقت صبلان

بك زورقلته يورور بر قسمی ده يوشاق اولور یعنی قولایلقله
ایشلنه بیاور . سرت طوپراقله (بالچیقی اراضی) ، يوشاق
طوپراقله ده (قومی اراضی) دیرلر .

ایشته طوپراڤك اساسی بالچیقله قومدن عبارتدر . روزکار
طوپراغی بریردن قالدیروب بشقه یره صاووردیغندن ، یاغورلر ،
سیلر سبیلله یوکسک یرلرده کی طوپراقلر آلق محله ایندیگندن
قوم ایله بالچیق بربرینه قاریشمشدر .

قوم و بالچیقندن بشقه طوپراقده چوریغش اوتلرده واردر .
اکدی کمز بغدادی وسائر نك کوکلی طوپراقده قالیور . کندی
کندینه بیتن بعض فائده سز اوتلرده ینه طوپراقده قالیور . بونلر
برمدت صکره چورییه رك طوپراغه قاریشور . بوکاده (تراب
عضوی) تسمیه اوانور .

طوپراقده بونلردن بشقه (کیرچ) ، (فوسفور) ، (دمیر) وسائر
برحق معدنلر موجوددر که بونلرک جمله سی نباتاتک نشوونما نه
یعنی بیومسنه خدمت ایدرلر . جمله سنک فائده سی واردر .

۲

بر اوت نصل بیور ؟ .

تر لایه آتدیمز بر بغدادی دانه سی برمدت صکره بیوبوب بشاق
، یاغلیور . بره مقابل برحق بغدادی حاصل اید یور . عجب بر دانه دن

نصل اولیورده بوصورتله قوجه مان برصاپ، برقاچ بشاق حاصل اولور ؟

یره آتیلا ن دانه رطوبتک یعنی غلیلکک تاثیر یله بر مدت صکره چیلنور. آشاغی طوغری کؤک، یوقاری طوغری صاپ سالار. نباتک اک اینجه کؤک لری کوچک سونکر لرله نهایت بولشدرد. بوسونکر لر طوپراقده بولنان رطوبتی جذب ایدر، عادتاً امر. نباتک محتاج اولدینی مواد صوده محلول اوله جفندن بو سایه ده امیلن صوایله برابر غداده النور بو جهتله نباتک نغاسی ایچون لازمکن شرطلرک اک اهمیتلی سی صودر. صواولماز ایسه نبات انتاش ایده من. یعنی چیلند من، بیویه من بعض تخم لری اکهدن اول ایصال تیر لر. بویله یاق نباتک چیلند منی قولایلشدیر مق ایچوندر. یاغور سز سنه لرده منروعات بیویه میهرک بودور قالور. بعض سنه لر تمام یله قاورولور. بوده طوپراقده رطوبتک بولنما سنندن نشأت ایدر.

نباتک نغاسی ایچون صودن بشقه حرارت یعنی صیجاقلق وضیا یعنی آیدینلقده لازمدر. تخم لر نوعنه کوره معین بر درجه حرارتده چیلننور. حرارت دها آز اولور ایسه انتاش ایده من یعنی چیلند من. بونک ایچون بعض تخم لر مارتده، برطاقی نیسانده، بر قسیمی مایسده اکیلور. چیلنن تخم لریک بیومسی ایچون دخی حرارت لازمدر. حرارت آز اولور ایسه نبات بیومکن قالور. بعضاً دونه رق محو اولور. بعض سنه لر برطاق محصولاتک کاله ایره مه مسی

بوسیدن نشأت ایدر . نباتات بیویوب کاله ایرمک ایچون
حرارتدن بشقه ضیایه یعنی کونشک آیدینلغندده محتاجدر . کونش
آیدینلغی اولیان یرلرده اوتلر بیومن . یاخود رنکسز وجایزقالور .

۳

طوپراغک حاضر لایمهی

نباتاتک کاله ایرمسی ایچون رطوبت، ضیا و حرارته لزوم
اولدیفی اوکرنده . شو حالده اکیله جک ترلاری رطوبت، ضیا
و حرارتدن ممکن اولدیفی قدر زیاده استفاده ایده جک صورتده
حاضر لامق لازم اولدیفی کندیلکنندن آکلاشیلور . قیشین یاغور
وقار صولرینک آقوب کیتیه رک طوپراغک دروننه چکمی ایچون
اراضی بی صوک بهارده سورملیدر . حرارتک ایجه چکمه سی
ایچون طوپراغی اینجالتوب کوشتملیدر .

آلت طبفه بولسان طوپراقلرک ضیادن استفاده سی ایچون
اراضی بی بیوک پولقلر ایله درین سورهرک آشاغیده کی طوپراغی
یوقاری یه چیقارملیدر . یاز محصولی اکیله جک ترلاری بیله صوک
بهارده سوروب قیشین حالیه بر اقلیدر . بو حالده صوبوک طوپراق
پارچدلرینک دروننه کیره ر . صوجهلری قیشین دونه رق اولریغزده
دستیلرک قیریلسی کی طوپراغی طاغیدوب اوقالتیر . بوسایده
چققیجینک کوره جکی ایشک بر قسمی برودت ایفا ایدر .

اراضی اکلمدن اول طوپراغی ایجه اوفالتوب کوشتملی هر درلو
مضر اوتلر محو ایدلمیدر .

صبا نه . — طوپراغی دویروب آتنی اوستنه چویرمیدر .
اول امرده بوصورتله آلت طبقده بولنان طوپراق اوست طبقه
چقهرق هوايه معروض اولور و ایچنده بولنان مواد هوانک
تأثیرله تحلل ایدرک یعنی چوریوب بر برندن آریلهرق نباتی
بسیله جک برحاله کلیر . اراضینک اوزرینه سرپلمش اولان کوبره
طوپراقله ایجه قاریشیر . حاصل اولان مضر اوتلر برلرندن چقهرق
محو اولور .

صبا نک نه قدر درین سورلمه سی لازم کله جکی اکیله جک
فدانلرک نوعه تابعدر . بونکله برابر خام و سرت طوپراقلری ممکن
مرتبه درین قازمق فائده لیدر .

طوپراق حفریاتی یعنی قازلمه سی ایکی صورتمه اجرا اولور : بری
ال ادواتی ایله ، دیگرى حیوان ادواتی ایله . ال ایله طوپراق قازمغه
یارایان ادوات کورک ، بل وقازمده دن و حیوان ایله قوللانیلان
ادوات ایسه صبان ، سورکی ، مردانه و امثالئندن عبارتدر .

کورک . — باغچه لرده و معوشاق اراضی ده و علی العموم کوچک
تر لالرده قوللانیلور . طوپراغی اینی قازار ایسه ده بونکله چوق
ایش کوریه میه جکندن یا لکز باغچوانلقده قوللانیلور . ترلالرده
استعمال اولنده ماز .

بل۔ — بل ایچی درلو اولوب بری «کورک بلی» دیگر «چتال»
 بل «در» (شکل ۱ و ۲)

(شکل ۱)

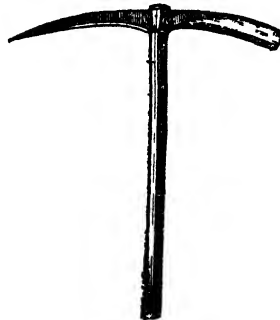

(شکل ۲)

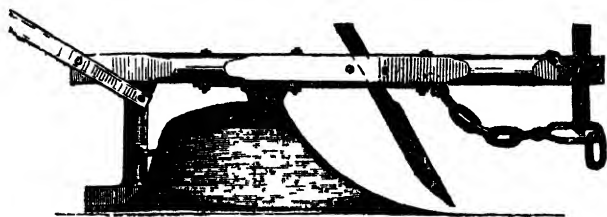

کورک بلی باغچوانلقد، چتال بل کیریزمده قوللانیلور .
 قلامه . — قازمه دخی باغچوانلقد و ترلارده بیوک طلشاری
 چیقارمده قوللانیلور . (شکل ۳)

(شکل ۳)

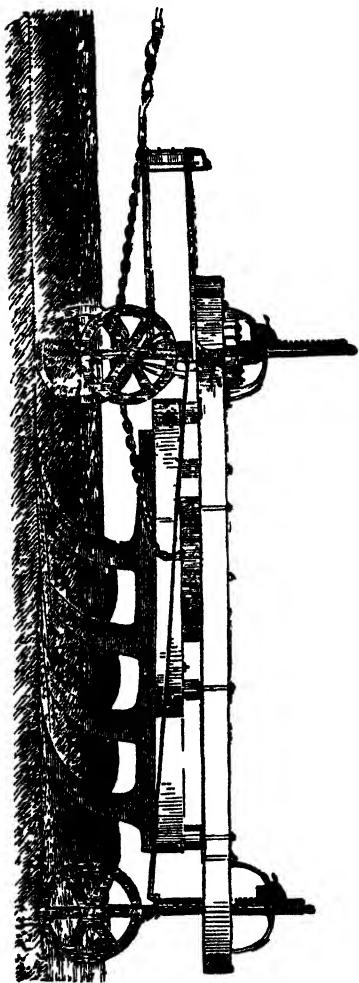

صباڻه . — چفچمیلکده قوللانیلان قازمه ادواتی صبانندن عبارتدر. بزده قوللانیلان اسکی صبانلر [قره صبان] نامیله معروف اولوب اوجی سیوری بر دمیردن عبارت اولدینی ایچون طوپراغی چویرمز. یالکز دیکنه قطع ایدوب ایکی طرفه دویرر. بونوع صبانلرله طوپراق درین قازیلار. حالبوکه آوروپاده استعمال اولنان صبانلر بویله اولیوب طوپراغی درین قازار و منتظماً بر طرفه دویرر. بوصبانلرله قازیلان اراضیده مضراوتلر محو ایدیلور. (شکل ۴)

(شکل ۴)

یوقاریده کی شکلده کوستریلن صبانک دمیری عادتاً کورک شکلنده اولوب طوپراغی منتظم که سه ک حالنده بر طرفه دویرر. بوندن بشقه بر قاچ دمیرلی صبانلرده موجود اولوب بونلر یوقاریده کی جنس قدر طوپراغی درین قازاماقله برابر دهسا زیاده اینجندیکی ودها چابق ایش کوردیکی ایچون سرت اولیان طوپراقلرده قوللانیلور. (شکل ۵)

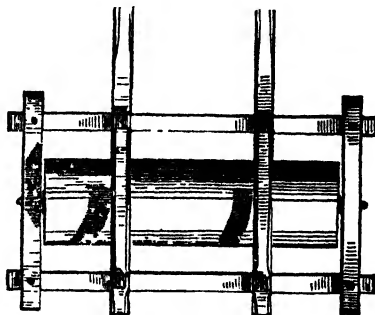

(شکل ۵) متعدد دیمبرلی صبان

صبان واسطه سیله که سه دانه دوریش اولان طوپراق
 سورکی ایله اوقالدریلور و مردانه ایله دوزلنور .
 سورکی، آلتندسیوری دمیرلر قاقمش بر آلت اولوب برچفت
 حیوان واسطه سیله عبانلاغش اولان ترلاوزرندن چکیلرک که سه دانه
 پارچه لانور و طوپراق کوشتدیریلور . بر ترلادن برقاچ دفعه سورکی
 کچیرمک لازمدیر . یکیدن حاصل اولان مضراوتلر سورکی ایله برلرندن
 چیقارق محو اولور . (شکل ۶)

(شکل ۶) سورکینک یاندن کوروئشی
 مردانه بوضورتندره اوقالدریش اولان طوپراغی دوزلتمک
 مخصوص اولوب شوسه انشا آتنده چاقل طاشلرینی کومک ایچون
 قوللانیلان استوانه یه مشاهدیر . (شکل ۷)

(شکل ۷) عادی مردانه

جایه — نباتات اکیلد کدن بر مدت صکره طوبراق چاپه لانه رق
کوشتملی، وهواو حرارتک نباتک کوکترینه قدر کیرمسی قولایلاشدیرملی،
واراضی ده حاصل اولان مضر او تیر محو ایدلیدر . بونکچون
چاپه استعمال اولنور . فدانلر بر صره اوزرینه اکیلش ایسه
جیوان چاپه سی وبر صره اوزرینه اکیلدیکی حالده ان چاپه سی
قوللانیلور . ال چاپه سی معلوم اولدیغی اوزره چتال و یادوز اولوب
فدانلره ضرر ویرمیه جک صورتده اطرافنده کی طوبراغی
کوشتمک ایچون دقت ایله قوللانلی در . (شکل ۸ و ۹)

(شکل ۸)

(شکل ۹)

بارکیر چاپه سی فدانلر ماکنه ایله وبر صره اوزرینه اکیلش
اولان ترلارده قوللانیلور . بونده بارکیرک خط مستقیم اوزرینه
کیتمسینه پک زیاده دقت ایتمک لازمدر .

حبوبات زرعی

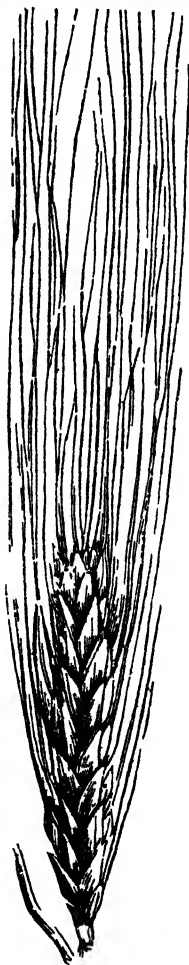
۱ — بفدای زرعی . — هرشیدن زیاده محتاج اولدیفمز شی
بغدایدر. بفدای غدامزك اساسنی تشکیل ایدر. اوننن اكك،
دانه سندن بولغور یاپیلور. برمدت صوده براقیله رق نشاسته سی
چیقاریلور. کچی، قاووزی و دانه لری آلمش باشاقلری حیوانلر من
ایچون اك ای غدا در. بوسیله بفدای زراعتنه اهمیت ویرمك
ایجاب ایدر.

بغدا ی یا صوك بهارده یا خود ایلک بهارده اکیلور . صوك
بهارده اکیلنه [قیش بغدانی]؛ ایلک بهارده اکیلنه [یاز بغدانی]
دیرلر. بغدا یك باشلیجه ایکی نوعی واردر که : برینه « قیلجقلی
بغدا ی »، دیگرینه « قیلچق سز بغدا ی » تسمیه اولنور. (شکل ۱۰ و ۱۱)
بغدا ی اکیله جك تارلا اولجه خفیف صورتده سورلمی. برقاچ کون
حالی اوزره براقیلوب صکره درین قازان بر صپان ایله تکرار
سورلمیدر . بوا یکنجی سورمکده اولجه طو پراقده حاصل اولمش
اولان مضراوتلر محو ایدیلور. بعده طو پراقك اوزرندن سورکی
کچیره رك (که سهك) لری اوافتملیدر .

بغدا ی بژده سرپمه و صاوورمه صورتیه اکیلور ایسه ده ماکنه
ایله بر صره اوزرینه اكك ده ا مناسب اولور. بو حالده تخمدن
یاری یاری به تصرف ایدیلور. برکوی اهالیسی مشترکاً برزرع

(شکل ۱) قلیچ سرمدای

(شکل ۱۱) قلیچ قلی مدای

ماکنه سی ایدینور لر ایسه هم تارلارینی منتظم صورتده اکرلر .
همده بوش بره تخم صرف ایتیش اولمالزلر . وطوپراقده مضر اوتلر
ظهور ایدر ایسه چاپه ایله آیقلامق قولای اولور .

بغدا ی سرپه صورتیه اکلده کنسکره ترلادن خفیف بر
سورکی کچیره رکه دانه لری ۴ و ۵ سانتیمتر یعنی تخمیناً بر آرشون
پارمنی قدر طوپراقله اورتک لازمدر . بغدای اوسنه کوبره نمش
ترلاره اکه ملیدر . کوبره دن برسنه صکره اکلیدر .

اکیلن بغدای دانه لری [۱۹-۲۰] کون ظرفنده انباش ایدر
یعنی فیلینور .

قیش بغدای [۲۳۰ - ۲۸۰]، کونده یاز بغدای [۱۲۰-۱۴۰]
گرنده کاله ایرر .

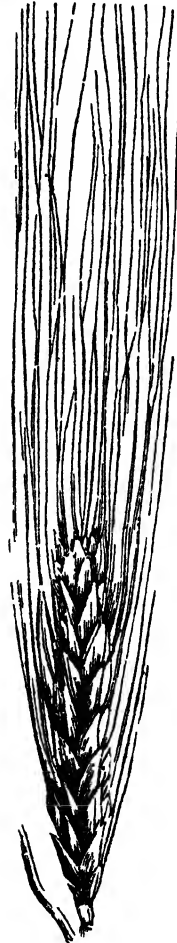
بغدا ی سرت اراضیدن حفظ ایدر . خصوصیه یازین یاغوری
آز اولان یرلرده مطلقاً سرت طوپراقله اکلیدر . یعوشاق
وقوملی طوپراقله اکیلور ایسه قوراقلقدن متأثر اولور .

بغدا ی برسنه اول باقله ، نخوده ، بزلیه کبی شیلر اکلیش اولان
ترلایه اکلیدر . برترلایه بربری ارقه سندن ایکی ودها زیاده سنه
بغدا ی اکک پک زیاده مضردر . بویله یاپیلور ایسه طوپراق کیتد
کجه ضعیفلر ، حاصلات سنه دن سنه به ازالیر .

بغدا ی صاپلری صرارمغه باشلادینی وقت حصاد ایدیلور .
حصاد وقتی موقعه کوره دکیشر ایسه ده اکثر یرلرده
حزیران و نموزده بغدا ی بیچیلور . بیچمک ایسه یاعادی اوراق
ایله یاخوده اوراق ماکنه سیله یاپیلور .

(شکل ۱) قلیچ سرمدای

(شکل ۱۱) قلیچ قلی بقدای

ماکنه سی ایدینور لر ایسه هم تار لالریخی منتظم صورتده اکر لر ،
همده بوش یره تخم صرف ایتمش اولمازلر . وطوپراقده مضر اوتلر
ظهور ایدر ایسه چاپه ایله آیقلامق قولای اولور .

بغدا ی سرپه صورتیه اکلده کنسکره تر لادن خفیف بر
سورکی کچیره رکه دانه لری ۴ و ۵ سانتیمتر یعنی تخمیناً بر آرشون
پارمنی قدر طوپراقده اورتک لازمدر . بغدای اوسنه کو بره نمش
تر لالره ائمه ملیدر . کو بره دن برسنه صکره اکلیدر .

اکیلن بغدای دانه لری [۱۹ - ۲۰] کون ظرفنده انتاش ایدر
یعنی فیلز نور .

قدش بغدای [۲۳۰ - ۲۸۰] ، کونده یاز بغدای [۱۲۰ - ۱۴۰]
گرنده ککله ایرر .

بغدا ی سرت اراضیدن حظ ایدر . خصوصیه یازین یاغوری
آز اولان یرلرده مطلقاً سرت طوپراقده اکلیدر . یعوشاق
وقوملی طوپراقده اکیلور ایسه قور اقلقندن متأثر اولور .

بغدا ی برسنه اول باقله ، نخود ، بزیله کبی شیر اکلش اولان
تر لایه اکلیدر . بر تر لایه بر بری ارقه سنندن ایکی ودها زیاده سنه
بغدا ی اکک پک زیاده مضر در . بویله یاپیلور ایسه طوپراق کیتد
کجه ضعیفلر ، حاصلات سنه دن سنه یه ازالیر .

بغدا ی صاپلری صرارمغه باشلادیغی وقت حصاد ایدیلور .
حصاد وقتی موقعه کوره دکیشر ایسه ده اکثر یرلرده
حزیران و تموزده بغدا ی بیچیلور . بیچمک ایسه یاعادی اوراق
ایله یا خود اوراق ماکنه سیله یاپیلور .

— چاودار دخی انسانلرک تغدیسنه مخصوص برمحصولدر .
 اونندن یاییلان امکک پیاض اولمقلله برابر لذتلی وبسلیجیدر .
 [شکل ۱۲] بغدادین زیاده صفوغه تحمل ایدر . بغدادی ایچون
 مناسب اولمیان کوشک وفقیر طوپراقلره اکیلور .
 طوپراق، بغدادی بمحشده بیان اولان صورته
 احضار اولنور .

(شکل ۱۲)
 قیش چاوداری

اکیلن چاودار دانه لری [۱۶-۱۲] کون
 ظرفنده انتاش ایدر . ۲۸۰ - ۳۰۰ کونده
 کاله ایرر .

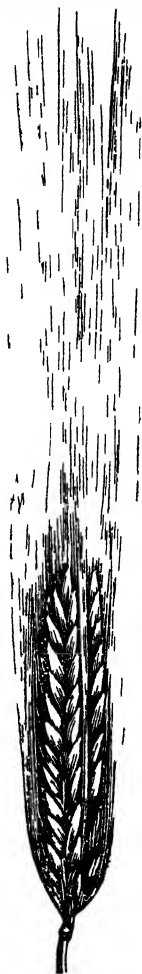
چاودارده بغدادی کی برسنه اول کوبره
 ویرلمش اراضی یه اکلیدر . بو محصول بغدادی
 ایله برابر کاله ایرر ایسه ده تارلاده براز
 زیاده جه براقیلیر ایسه قاووزلری آچیلوب
 محصولک دوکولک محذوری اولدیغندن اولجه
 بغدادی بیچوب بعده چاوداری بیچمیلدر . زرع
 زمانده ایسه بالعکس اولجه چاوداری بعده
 بغدادی اکلیدر . چاودار ده بغدادی کی اوراق
 واوراق ماگه سیله بیچلور .

۳ آرپه زرعی . — آرپه حیواناتک اک مهم
 غداسیدر . آرپه عوماً قیلچیقلی اولوب دانه سی
 قاووزی ایچنده محفوظدر .

آرپه، پک آزحرارته محتاج اولوب پک
سرعتله نما بولديغندن بغداديك كاله ايرمدكي
صفوق يرلرده بيله يتيشير . ديكر جهتمدن
اك صيحاق يرلرده ده حاصل اولور . يازارپه سي
[۸۰-۱۲۰] كونده ، قيش آرپه سي [۱۹۰-
۲۵۰] كونده كاله ايرر . [شكل ۱۳]

آرپه اكيله جك ترلانك يالكرز بردفعه
سورلمسي كافيدر . آرپه دانه لر ينك رطوتلي
يرلرده يارم بارمق دن برپارمغه قدر وقوراق
محالرده بر بحق بارمق قدر طوپراق ايله
اورتلمه سي لارمدر . آرپه كاله ايردكده همان
دوكله كه باشلا د يغندن وقت كچيرمدن بيجمليدر .
آرپه عثماني يموشاق اولديغي ايچون سائر
صمانلره مر جدر .

۴ بولاف زرعي . — بولاف هر نوع اراضيده
حاصل اولور . بر ترلايه بربري اردنجه ايكي
اوچ سنه اكيله بياير . يكي آحلمش طوپراقلرده ،
اورمان بوزغونلرنده ، باخصوص قوريدلمش
اراضيده پك زياده محصول ويرر . [۱۰-۱۲]
كون ظرفنده انتاش ايدر [۱۰۰-۱۵۰] كون
ظرفنده كاله ايرر . بولافك زمان حصادي همان

(شكل ۱۳) آرپه

غير معين كيدر. بر كوك اوزرنده بولنان دانه لر بيله عين زمانده كاله ايرمز. اوست طرفده كي دانه لرك تاميله كاله ايرمه سي بكنور سه آلت طرفده كي دانه لر قوريوب دو كيلور. اوست طرفده كي دانه لرك بيوك واك اغيرلري اولديغندن تخم آلتق مطلوب ايسه انلرك كاله ايرمسي بكمليدر. حيواناته يم اوله رق يدرمك مطلوب ايسه آلت طرفلري صارارمغه باشلار باشلاماز بچمليدر [شكل ۱۴ صحيفه - ۱۹].

۵ پرنج زرعي . — پرنج اغديئ انسانيه نك اك مهملرندن بريدر [شكل ۱۵ صحيفه - ۱۹].

پرنج على العموم صولاق وصيچاق يرلرده حاصل اولور. بوسيله پرنج اكيله جك مواقعك صيچاق اولسي واراينيك صو باصار يرلردن بولنسي لازمدر. پرنج ترلارلي مخصوص آچيلان جدوللر اعانه سيله صو آلتنده براقياور. بوترلالره [چلتك] تسميه اولنور. چلتكلرك بش آلتی پارمق قدر صو آلتنده قالمسي لازمدر. بونك ايچون اراضی ممكن مرتبه دوز اولمليدر .

پرنجی هنوز كوبره ويرلمش طوپراغه اكك ابی دكلدر . طوپراق پك ضعيف اولورده مطلقا كوبره ويرلمك لازم كليرسه صوك بهارده صباندن اول طوپراغه كوبره ياييله رق قار. يشديريلور وقيشين حاليه ترك اولنور .

پرنج مایس او اخريند قدر اكياور. پرنج دانه لرني اكلمدن اون ايكي ساءت قدر صوايچنده براقليدر. چلتكاره صو صالوي بيله رك حيفيجي صويه كيروب نه. ای کبی سر پمه صور تيله پرنجی زرعي ايدر. چلتكلرده

(شکل ۱۵) بدج

(۱۶) مولای

صو آز او اور ایسه دها چابوق ایصینه رق طوبراڭ حرارتی زیاده لشور. باله کس صو چو غالور سه دها کج ایصینه رق طوبراڭ حرارتی آز او اور. پرنج اکلدیکندن فایز لنه جکی زمانه قدر زیاده حرارته محتاج اولدیغندن چلتکه کی صو آز انیلور. فلزلندیکنی متعاقب تکرار صو صایویره رک نبات بیودکجه صویک مقداری نزدیک ایداور. چلتکه رهوایی افساد ایدر. بوجه تله شهر لر جوارنده پرنج زراعتی منع ایدلمشدر.

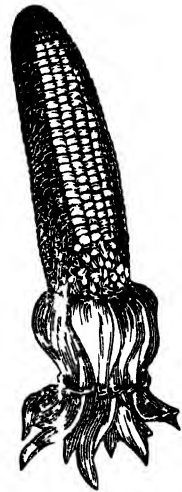
۶ - مصر بئرایی زرعی. — مصر بغدادی «لازوت» و «توقوروز» اسمیله دخی تئمه اولنور برچوق انواعی واردر. بزده ذرع ایدیلن نوعک قوجانلری وسط بیوکلکده اولوب داندلرینک رنکی قویو صاییدر. برقو باند ۱۲-۱۵ صره واردر. بر صره ده ۲۵-۳۰ دانه بولنور. فدانک بویی بر بچق آرشون قدر بیور؛ بعضاً ایکی آرشونه یا قلا نیر. (شکل ۱۶ و ۱۷ صحیفه ۲۱)

اخیراً آسریقادن برنوع مصردها جلب اولندرق زراعت ایدلمکده در. بونک قوجانی بیوک اولوب دانه لری یاصی واوزوندر.

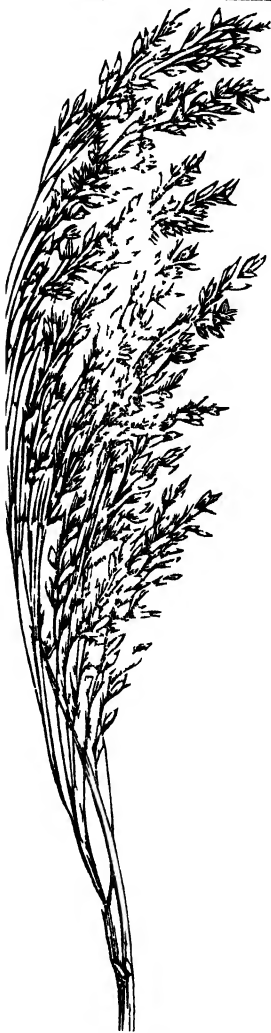
مصر، حرارتی زیاده اولان هر نوع محله ده نشوونما بولور. تخم ایچون آیریله جق دانه لرک اکیله جک زمانه قدر قوجانلری اوزرنده بولنسی لازمدر. قوچانک آشاغی ویوقاری طرفنده کی داندلر آلتیوب یالکز اورته طرفنده کی داندلر آلتور سه محصول دها بی اولور.

(شکل ۱۶ - مصرودای)

(شکل ۱۷ - مصرودای)

(شکل ۱۸)

مصر دانه لری بش آلتی
سنه قدر فوه انتاشیده لرینی یعنی
فیلز لئمه خاصه سنی ضایع ایتمد.
کلرندن تخمك اسکی اولسنده
بأس یوقدر .

۷- داری زرعی . داری
صیقا ق محللردن و کوشك و قوراق
طوپراقلردن حظ ایدر . برودت
ورطوبته تحمل ایده من . مصرك
کاله ایردیکی اتلیلرده داری ده یتشیر .
و کوشك طوپراقلره زرع اولنور .
داری بکی آحابش طوپراقلرده
پك برکتلی محصـول ویرر .
(شکل ۱۸) . فقط ترلالر
مضر اولنردن تمامیه تلپیر
ایدلسی لازمدر . داری نیسان
اواخرنده و مایس ابتداسنده
زرع اولنور ایسه ده حزیرانده
و حتی تموزده بیله ا کلسی ممکندر .
طوپراق مردفعه جالپالیر ایسه
محصول برایکی قات تزیاید ایدر .

دانه لری انځن داری صاپلری قویونلر ایچون پک هوایق برغ-ادر .

۵

بقلیه فصیله سنه منسوب نباتات

بو فصیله دن مملکت زده نخود، مرجک، بقله و فصد-ولید زرع ارلنور. فیک اوتی ایله بزایه ده بونوع دندر. اشو نباتات ک کوکلری پک درینه کیدوب طرپرانی کوشک طوتار. حماددن صکره طوپراقده قالان کوکلری اراضینک قوتی زیاده، لشدیرر. بونلردن صکره اکیلن حبوبات زیاده محصول ویرر. بزم مملکتزک اقلیمی واراضیسی بو نباتاتک زراعتنه پک زیاده الویرشیدر. بو محصولاته هر وقت مش-تری بولنه بیلیر. و برآز دقت ایدلدکی حالدء حبوباتدن زیاده کار براقیر.

۱- نخود زرعی . — نخود کرک یشیلکن و کرک قورودق دن صکره سبزه مقامنده قوللانیلور . صاپلری و علی الخصوص دانه سی بونوزلی حیوانلر ایچون اک ایی برغدادر. نخود حرارتی ورطوبتی معنل اولان اراضیدن حظ ایدر. زیاده قوراق، زیاده یاغیرلی و زیاده صیجاق اراضیده محصول آز اولور.

بناء علیه یاز مدتی بو قدر دوام ایتمین یرلرده زرع اولنه ماز. نخود ۴،۵ - ۵،۵ آیده کاله ایرر . (شکل ۱۹ - صحیفه ۲۴)
نخود زرع اولنان اراضینک پک منبت اولامسی لازمدر. زیاده منبت طوپراقلرده یاپراقلری چوق و بیوک اولوب دانه سی آز

اولور. بونبات هنوز کوبره ویریلن آراضیه اکیلیوب کوبره ویرلایکندن ایکی اوج سنه صکره زرع اولنلیدر. برده بر دفعه نخود زرع ایدیلن طوپراغه اوزرندن درت یش سنه مرور

(شکل ۱۹) عادی شود

ایتمدن تکرار نخود زرع ایتملیدر. نخود حبوباتدن اول مارت اواخری ونیسان اواسطنده اکیلیر. نخودی سرپنه صورتیله امکک ایی دکلدر. ابکی اوج پارمق آره ایله صره واری امککدها موافقدر. نخود ترالرنده کوریله جک مضر اوتلر ال ایله وچایا ایله تیزلنوب چیقارملیدر.

۲- مرمک زرعی. — مرمک کوشک رقوملی طوپرا مره اکیلور. شرائط تناسی، اراضینک دورت احضاری نخوده مشاهدرد. (شکل ۲۰ - صیفه ۲۵)

(شکل ۲۰) مرجک

۳- بقله زرعی . بقله نك بقله داغی دروننده او چدن یدی به قدر دانه بولنور. بقله نك ایکی نوعی او اوب برینك بوی بر آرشونه، دیگرینك بوی ایکی آرشونه قدر چیقار. بقله ده نخود کبی حرارتی ورطوبتی معتدل اولان طوهرالمرده یتیشور . (شکل ۲۱ - صیفه ۲۶)

بقله ده، ه الی ۷ آید کاله ایردیکندن موسم صیفی قیصه اولان یرلرده ررع اولدماز. انجق تازه سبز مقاننده یشیل ایکن قوهارماق ایستلدیکی حالده ده صغوق یرلرده ده اکیله یلور . بقله دنصکره قیش

حیوانی اکمک پک مناسبدر. بقله ترلاسنه تازه ماندره کو بره سی
ویریلور ایسه محصول زیاده او اور. بقله، آلات طرفه کی
یفلا اقری تماماً قار'دینی زمان حمصاد ایدلور.

(شکل ۲۱) بقله

۴ — فصوله زرعى . — فصوليه همان هر نوع اراضيده نما
بولور. محافل مى و نقلى قولای اولدنى، هر وقت مشرى بولدرق
صايله بيله جكى و كركيشيل و كركدانه خالد، صرمياتى ياد اولدنى،
ايچون فصوليه زراعى. خيلى كار براقير. صفوغ. قارشى تحماسز
اولديغندن نيساندن ودها صفوق يرلرده مایسدن اول اكلمایدر.

فصوليه اح اوح بحق آى
ظرفده كاله ایردكى ايچون كح
اكيله سنده محذور يوقدر.
اراضينك احصارى بيله ونخود
بخشرنده بيا، اولسان اصوله
مشاهد. فصوليه هر نوع
طوپراقده نما بولور ايساده
كوشك و كورهلى طوپراقلردن
دها زباده حلا ايدر.

فصوليك باسليجده اكي
نوعى اولوب رييه ير فصوليه سى
دكرينه حالى فصوليه سى
(شكل ۲۲) سمیه او اور. كرك
ير فصوليه سنى و كرك حالى

(شكل ۲۲) حالى فصوليه سى

فصوليه سنى او حائلره اكليدر. آنجق ير فصوليه نك اوح درت
پارمق آره ايله صره وارى اكلمه سنده محذور يوقدر. چالى

فصولیه می ایچون یارم الی بر آرشون مربعدنه اوجاقلر آچیلوب اورتیه سنه بر قازیق دیکیلور و اطرافنه یدیدن اونه قدر تخم براقیلور . فصولیه داندلری مختلف زمانده کماله ایره جکندن کماله ایرنلر طوپلانوب دیکلری براقیلور . بویله جه اک یوقاروده کی بقاداتلر طوپلانوبید قدر محصول طوپرانده قالور .
بزلیه زرعی ده فصولیه زرعی کیلدر .

۶

یومرو کوکلی پاتانس زرعی

۱- پاتانس زرعی . — پاتانس کوکلی غایت درینه کیدن نباتاتدن اولوب کوکلرند، حاصل اولان حده یعنی یومرولری آلمق ایچون اکیلور . پاتانس کوکلرند کی یومرولده زیاده مقدارده نشاسنه واردر . انسانی و حیواناتی بسلر .

پاتانس بغدادی زراعتک ممکن اوله میه جنی درجده صغوق اولان برلرده دخی یتشور .

پاتانس قوملی و کوشک اراضیدن حطه ایدر . اورمان و مرعی بوزغونلرنده دخی برکنله یتشور . ماندره کو بره می ویرلمش ارانشیه اکیاورایسه زیاده محصول آلتور . طوپراقده بر از کبرچ بولنورسه محصول لذتی اولور .

ترلاده یارم ارشون آره ایله چیزکیلر چیزیلوب پاتانس بو چیزکیلر اوزرینده اکیاور . آره لری (۶ ۸) پارمتمدن زیاده اولمالیدر و (۳ ۴) پارمتمدن زیاده طوپراتلده اوزمده لیدر .

پاتاس یوسرولری برایکی کون کونشده قوریدبلوب اوله
اکیلور ایسه محصول زیاده اولور.

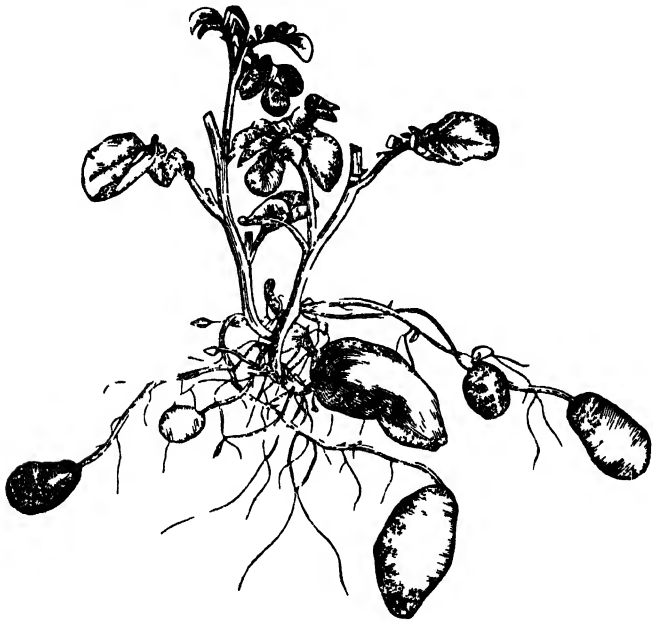
یوسرولر بیوک ایسه اوزونلغنه ایکیه بولمیدر. کوچک
ایسه هیچ بولدن طوپراغه آلمیدر. پاتاس ترلارینی مضر
اوتلردن تطهیر اتمک پک لازمدر. ایجانبه کوره انکی اوج
دفعه چاپالانوب طوپراغی تمیزلی وفدالریک کوکلرینی طوپرالمه
طولدرملیدر.

پاتاس یاپراقلی تماماً صاراردینی وقت ایجه کاله ایرمش
اوله جفندن اوزمان حصاد اولنور. بو محصول یاز - بواتندن
صکره اکیلور. اندن صکره حصاد اولنور. (شکل ۲۳ - ۲۴ - ۲۵ - ۲۶)
بوسبيله کرک زرعی، کرک حصادی چفتجیک، سمری خفیف اوادی
وقته تصادف ایدر.

۷

یاپراقلی آلنان نباتاتک صورت زرعی.

۱- نونوه زرعی - توتون ایچمک غایت مضردر. باختصوص
چو جققلر ایچون پک فساد؛ پک عیدر. مع مافید توتونه مبتلا
اولانلر جوق اولدیغندن محصوله دائماً مشری بولمق قولاید.
بوجهته توتونی ایچمک ایچون دکل، صلتق ایچون زرع ایتیدر.
توتون یموشاق ودرین طوپراقلردن، صیجاق یرلردن،
روزکاردن محافظه لی صرترلردن حظ ایدر. توتون ترلارینه کوبره
ویرمک لازمدر.

(شکل ۲۳) پاتانس

صیغیر کو بره می ایله طوپراقده بیتن مضر اوتلرک یاقیله سندن
حاصل اولان کول توتون ایچون فائده لیدر . قیون کو بره می
ای دکلدر .

طربزون ولایتده توتون ترلارینه خبی بالیفی سرپرلرکه
توتون ایچون پک ای بر کو بره در .

توتون اولجه اولمکله اکیله رک فدا بتشدیریلور . بعده فدا لر
ترلاره دیکیلور . فدا لری صره واری دیکمک و صره لرک اره لری

قولایقله چاپالانه جق قدر آچیق بوانق لازمدر. توتون ترلارنده نباتات سائردهن هیچ برشی بولنمایدر. فدالر دیکلدکن اون بش یکومی کون صکره بر دفعه چاپالانه رق هم طوپراق کوشلتیلیر ، همده مضر اوتلر محو ایدیلور . هر لزوم کورلدکجه تکرار چاپه لانور واوچنجی چاپده نباتک دیب یپراقلری توپاریلوب آتیلور وفدالرك دیی تولدیر بلور .

اغستوس ابتدالرنده
توتون یپراقلری سارارمغه
باشلار . کوکدن اعتباراً
ایکنجی واوچنجی صرهده
بولان یپراقلر اک عادی
نوعی اولوب آیریجه
طوپالانور . ده یوقارو .
ده گی (انا یپراغی) تسمیه
اولان اوچ چفت یپراق
توتونک اک مقبول قسمی
اولوب بوده آیریجه

(شکل ۲۴) کیش یپراقلی توتون
طوپالانور . بونلردن یوقاریکی
ایکی چفت یپراق بودرجه مقبول اولمدیغندن بوده آیری طوپالانور .
دها یوقاریده حاصل اولان یپراقلر ایشه یراماز . (شکل ۲۴ و ۲۵)

طوپلانان یا پراقلر برابکی کون کونشسز محله بر اقلد قد نصکره
ایپه دیزیلیر. و (۱۵-۲۰) کون کوندوزلری کونشده وضع اولنهرق
قیزاریر. بعدد دنک یاپیلور. توتونک بوسورتله تربیه سی بک مهمدر.

(شکل ۲۰) دار پراقلی توتون

برده محصولک مقبولیتی جو قاغاده دکل جنسنگ ایی اوله سندده
ولدیفندن آنا یا پارالمیخی دیکرلرینه قارینده رماق لازمدر.

۸

الیافی آلنان نباتاتک صورت زرعی.

۱- کنانه زرعی- کتان دیش قبوغی ایله کوده سی آره سندده کی انجه
الیافی یعنی ایپلکری ایچرن اکیلور. بو ایپلکری غایت انجه اولوب بوندن

طوقونان بزله کتان بزی دیر لر. بعضاً ده کتانی تخماریخی آلمق ایچون
اکر لر. کتان صیجاق ورطوبتلی مملکتلرده یتیشیر. خفیف
و درین طوپرافلر دن حظ ایدر. کتانی بر ترلایه یدی سگز
سنه دن اول تکرار اگله ملیدر. کوبره لی ترلاره اکیلن کتانک
لیغری قالین اولدیغندن کوبره دن برسنه صکره امکک ده
فانده لیدر.

کتان ترلاری غایت ای سوریلوب اینجی تلمش اولمیدر.
برده الیافی آله حق کتانی غایت
صیق اکلیدر. صیق اکیلور ایسه
فدانلر قالینلاشه میدر ق جیلز قالیر. لک
اینجه اسکول ده جیلز فدانلر دن حاصل
اولور (شکل ۲۶).

تخمیر ایکی سنه لک اولمیدر.
بر سنه لک کتان تخمی زیاده محصول
ویرمنه. مارتدن حزیرانه قدر کتان
اکیله بیلیر. ترلانک بوینجه تخمیر
صاور و لدینی کبی برده مر ضاً اکلیدر.
بو صورتله هم صیق اکلش، هم ده هر تخم
ایچون ممکن مرتبه مساوی محل ویرلش
اولور.

(شکل ۲۶) کتان

الیافی آلمق ایچون کتان چیچکلری دوکیلور دوکمز حصاده اولنور . تخمی آلمق ایستنیر ایسه تمامیه کاله ایرنجده قدر براقیدر . هم لیم و هم تخم آلمق ایچون بویکی زمانک ارمه سنده حصاده اولنور . فقط بو حالده هم تخم تمامیه کاله ایرمه مش اولور هم ده الیافی سرت و قالین اولور .

کتانی تخم ایچون آیری والیاف ایچون آیری امک هر حالده ده فائده لیدر .

کتان بچلمز؛ کونکته یقین بردن طوتیلوب چکیلهرک چیقاریلور . دمت واستینف ایله هر طرفی قوریدیلور . بر مدت تر لایه یایوب آره سره چورمک یا خود نمح و صا یا بلاش اولان صندوقله طوایدیروب نهر و چای دروننه یا خود بر حوضه براقق صورتیه الیافی کووده سندن تفریق اولور .

۲- کنویر زرعی- کنویر دخی الیافی و تخمی آلمق ایچون اکیلور . تخملرندن چیقاریلان یاغ بویا حیلقده قوللانیلور . کنویر همان هر نوع اراضیده نشوونما بولور . روزکاری یرلرده لیقلری قالین و سرت اولور .

کنویر کوبره لی طویراقلره اکیلور ایسه محصول ایی اولور . کنویردن صکره تر لایه بغدادی و ساثر حبوبات اکلیدر . کنویر نیسان آیی ظرفنده و صفوق یرلرده مایسمده اکیلور .

(شکل ۲۷) کنور

لیفاریخی آلتی ایچون چیچکلی دوکیلور دوکلز حصا داوئور،
(شکل ۲۷ - صحیفه ۳۵). بونلری بیچمک ممکن ایسه ده کتان کبی چکوب
طوپراقدن چیتارمق ده مناسبدر. چقاریلان فدانلر بولری نسبتنده
تفریق اولوب قوریدیلور. بعده صویه باطیریلر ق درت کوندن
برهتهیه قدر صو دروننده بر اقلور. سکره چقار بلوب تکرار
قوریدیلور و دوکلوب الیافی آیریلور. کنویردن ایپ وحالات
یاپلدیگی کبی چوال و کتانه مشابه انجه بزلرده طوقونور.

۳- بومو زرمی - پموق میچاق اقلیمده و درین طوپراقلرده حاصل
اولور. طوپراق ای قازیلوب کوشه دلمش اولمیدر. پاموق مارت
اواسطندن نیشان نهایت قدر اکیله بیلور. تخماریک ممکن مرتبه بویک
اولسنه دقت ایتلیدر. اکهدن اول اوزرنده کی پموق تللی تمامیه
چیتمی ایچون طوپراقله اووملی و ۲۴ ساعت قدر صو ایچنده
بر اقلیدر. پموق چاپیه محتاج اولدیغدن صره ایله اکمک مناسبدر.
پموق، قوزه لری صاراروب آچلدیگی وقت همان حصا
ایدلمیدر. پموق چکر دکلرندن یاغ چقاریلور و کوسبه سی
حیواناته ویریلور (شکل ۲۸ - صحیفه ۳۷).

(شکل ۲۸) پوق

یاغی وعصاره سی آلمان نباتاتک صورت زرعی

نباتاتک جمله سی دانه سی یا پراغنی و یا خود الیافنی آلتی ایچون اکلز . بعضی لرنیک ده دانه لرینی ازهرک چیقان یاغندن یا خود نباتاتک بعضی لرینی چیزه رک آقان عصاره سندن استفاده ایچون زرع اولنور .

بومثالو مزروعاتک حاصلاتی صاتش محالربنه نقل ایتک قولای اولدینی کبی هر وقت مشتری بولک یغندن و فیئاتلری دائماً تبدل ایتیمه رک اولدقجه ثابت قالدیغندن و حبوباتدن اول حصاد اولدق صاتیه بیله جکی جهته چیقیمی از زیاده محتاج اولدینی زمانده پاره بوله بیله جکندن بونلرک زراعتدن خلیجه استفاده ایتک ممکندر .

« نباتات دهنیه » تیمیه اولنان اشبو مزروعات میاننده شایان ذکر اولانلری « خشخاش » و « صوصام » ایله « قولزا » دن عبارتدر .

۴ خشخاش زرعی — خشخاش قیش حبوباتک یتشدیکی اقلیملرده یتشیر . یوشاق و درین طوپراقلردن حفظ ایدر . سرت ورطوبتلی یرلرده ایی نما بوله ماز (شکل ۲۹ صحیفه ۳۹) .

(شکل ۲۹) خندکاش

یاغی وعصاره سی آلمان نباتاتک صورت زرعی

نباتاتک جمله سی دانه سی یا پراغی و یاخود الیافنی آملق ایچون اکلز . بعضی لرینک ده دانه لرینی ازهرک چیقان یاغندن یاخود نباتاتک بعضی لرینی چیزه رک آقان عصاره سندن استفاده ایچون زرع اولنور .

بومثالو مزروعاتک حاصلاتی صاتش محارینه نقل ایتک قولای اولدینی کبی هر وقت مشتری بولمچغندن و فیئاتلری دائمًا تبدل ایتیمه رک اولدقجه ثابت قالدیغندن و حبوباتدن اول حصاد اولندرق صاتیله بیله جکی جهته چیقیمی اذ زیاده محتاج اولدینی زمانده پاره بوله بیله جکندن بونلرک زراعتدن خیلجه استفاده ایتک ممکندر .

« نباتات دهنیه » قیمی اولنان اشبو مزروعات میاندیه شایان ذکر اولانلری « خشخاش » و « صوصام » ایله « قولز » دن عبارتدر .

۱ خشخاش زرعی — خشخاش قیش حبوباتک یتشدیکی اقلیم لده یتشیر . یومشاق و درین طوپراقلردن حظ ایدر . سرت ورطوبتلی یرلرده ای نما بوله ماز (شکل ۲۹ صحیفه ۳۹) .

(شکل ۲۹) حشاش

خشخاش اکیله جک اراضی بی صوک بهارده درین اوله رق
بردغه سورملی وایک بهارده تکرار سوریلهرک وبارگیر چاپه سی
ووال چاپه سی و طیرمیق ایله طوپراغی ایجه اوقالدوب کوشتملیدر .

خشخاش مارت ونهایت نیدسان ظرفنده سرپمه صورتیله
زرع اولنور .

دانه لری غایت اوقاق اولدیغندن انجه قوم ویا کول ایله
قارشیدروب اکلیدر .

تخمیر ۱۵-۲۰ کون ظرفنده فلزنور . بر بچق آی صکره
تازه فداندلرده درت بش یاپراق حاصل اولور . ایشته بووقت
اراضی بی مضر اولنردن تمیزلک وصیق فداندلری تمیزلک ایچون
بردغه واون بش کون صکره تکرار چاپه لنور .

خشخاشی روزکارلی یرلره اکه ملیدر . اکیلورایسه فداندلری
ممکن مرتبه صیق بولندیرمغه چاشملیدر .

خشخاش ایکی نوع اولوب برینه آچیق خشخاش دیکرینه
قبالی خشخاش دیرلر . آچیق خشخاش کاله ایردیکنده آچیلهرق
تخصیری دوکیلور . قبالی خشخاش آچلاز . آفیون آماق ایچون
« آق خشخاش » تمیراولنان دیکر برنوع زرع اولنور .

قپالی خشخاش بر از کچج حصاد ایدلسدهه باس یوقدر .
 آچیق خشخاشه کلنجه کدله آچیلور آچماز محصول قالدیرلملیدره
 محصول دها ترلارده ایکن کلهلری برطوره ایچنه سیلکه
 رک تخملر آنور. صکره بدنلری چکیلرک کوکریله برابر چیق
 ریلور ایسه تخملر هیچ ضایع اولماز .

قپالی خشخاش ایسه تمامیه قورودقدنصکره کلهلر قیریلهرق
 ایچنده کی تخملر آنور .

خشخاشک دانه سندن یاغ چیقارلیدی کبی بوندن مقبول بر
 محصولی دها واردرکه اوده عصاره سیدر .

نباتک هر طرفنده اسامی، «فورفین» تسمیه اولنان زهرلی
 ماده دن عبارت بر عصاره واردر. بو عصاره یعنی صواک زیاده
 کلهلرده بولوره کلهلرک اوزرنده کی چپکلر دوکیلوب چپلاق
 قالدینی زمان، کلهلرک یشیل رنگی زائل اولمسندن، بر چاقی ایله
 یاخود مخصوص بوایش ایچون یاغیش زنبک ایله کلهلر چیزیلوره
 چیزکیلردن بیاض بر عصاره آقدهرق بش دقیقه طرفنده قوروره
 رنگی سیاهه مائل صاری اوور. بو صورتده ترلاده برنجبرکلهلری
 چیزر، دیکری چیقان عصاره لری چاقی ایله قازیسدهرق بر قاب
 دروننده طوپلار. بو عصاره روزکارسز بریرده قوریدیاور. طب
 بتده قوللانیلان آفیون ایشته بو صورتله حاصل اولور.

آفيون آلمق ايجون كدلرى چيزمك دانه لرك مقدارينه
تأثير ايتديكى كې حاوى اولدقلىرى ياغك مقدارينه دخى تأثير ايتمز.
۲ — صوصام زرعى. — صوصامدن چيقاريلان ياغه
(شيرلاغان) ياغى ديرلر. ۱۰۰ اوقه صوصامدن الى اوقه قدر ياغ
چيقار (شكل ۳۰).

(شكل ۳۰) صوصام

صوصام هم صغوق وهم صیجاق اقلیلرده نما بولور. بوجهته
ممالك محروسه شاهانهك همان هر طرفی صوصام زرعه مساعددر.
انجق صیجاق وقوری محللرده صیوازمق ایجاب ایدر.

صوصام ترلاری غایت ای سوریلوب چپاندقدن صکره
صاوورمه صورتیه اکلیدر. برمدت صکره چپاندرق صیق فداندلر
-چیقاریلوب هر فدانك آره سنده ایکی ارچ پارمق بوشلق براقیلور.

زمان حصاد کچر ایسه قوزه لر آچیاوب داندلر دوکوله.
جکشدن نباتده صاریلق وقوزه لرده قیرمزبلیق باشلار باشلاماز
چکهرک کوکلرندن چیقاریلور یاخود بیچیلور. بعده دمت یاپیلور
قوریمق اوزره ترلاده براقیلور وقورودیغنده دکنك ایله اوریلور
تخمیری آلور. برکتلی سنه لرده برکوک اوزرنده ۳۰۰ - ۴۰۰
قوزه حاصل اولور. صوصام پک زیاده محصولداردر.

۳ — قولزا زرمی. — قولزایه روم ایلیده (رایچسا) دیرلر.
(یبانی لحنه) اسمیله ده معروفدر. قولزانك بغلداقلری درونده کی
دانه لرندن چیقاریلان یاغ صنایعه و با خصوص ماکنه لرده
قوللانیلور. یاغی چیققدن صکره قالان کوسبیلری سمیردیچی
برغداد (شکل ۳۱ صفحه ۴۴).

(شکل ۳۱) قولرا

قولرا طرابلس عُرْبِك حَلَب و سوریه حوالیسنک صیماقی
 اقلیم‌ننده غا بولدینی کبی قسطنیونی و سیواس کبی صغوق یرلرده دخی
 یتیشور. محصولک نقلی قولای اولوب هر وقت مشتری بولنه جفی ایچون
 لادن چیقارلمسی اسان اولدینی جهتله زراعتندن استفاده ایدیله بیلیر.
 قولزا صیفر کوبردسی و برلش اولان اراضیه اکلیه در .
 قولزا ترلاری غایت اهتمامی سورملی، طاشلری آیقلا نوب طوپراق
 گوشک حالده بولنمیدر .

قولزا موقعه كوره حزيناندين تموزه قدر اكيله بيلور . هر
 حاله، قيشك ورودندن اول فدانلرك برودت شيدنه تحمل
 ايده بيله جيك درجه ده بيومسي لازم اوله يفتندن زرع زماني
 ملكتك اقلينه تابعدر . تخم ايچون بيوك دانلر انتخاب اولنور
 و صره اوزربنه اكيلور . صره لرك آره سي اراضينك قوتنه كوره
 ۴ — ۶ پارمق اولمليدر .

قولزا صوك بهارده اكيلدنكي گي ايلك بهارده ده اكيله بيلير .
 زمان حصصادي ايني بيلهرك محصولي تام وقتنده قالدرمق قولزا
 زراعتنده اك زياده دقت ايديله جيك جهتدر . وقتندن اول و صكره
 حصصا ايدياور ايسمه دانلرك حاوي اولديني ياغك مقداري
 تناقص ايندر .

ترلانك يشيل رنكي زائل اوله رق فدانلر قيرمزي و صاري
 بررنك آلمغه باشلا ديني آنده همان بچمليدر .

مہرانات اقلہ

۱

بر حیوان نصل پیور ؟

چوجقار ، ہیکز بیلے سکز کہ حیوانلر تولید ایدرلر . یعنی یاورولارلر . بر حیوان ده طبق انسان کی بر بابا وبر آنانک محمولیدر . هر جوجق آز چوق انسانه باباسنه بکزه دیکی کی هر حیوانده مطلقا انسانه باباسنه بکزر .

بومشابهت یعنی بکزه ییش یالکز اشکال خارجیہ سی اعتباریلہ دکلدر . کوزی قاشی الی ایاغی والدہ سنہ ویادرینہ بکزه دیکی کی قوتی جشہ سی دخی انلره بکزر . خستہ اقلی قوتسز ضعیف اولان ایکی مخلوقدن حاصل اولان یاورولردہ خستہ اقلی ، قوتسز ضعیف ، اولور .

بوسبیدنطولای ای دول یتشد ر مک ایچون هر شیدن اول دامزنلر ای اولمیدر . یاورولر طوعیمجه یه قدر والدہ لرینک قایلہ طوغد قدنصکره بر مدت ده سودیلہ بسلنیر . بونک ایچون کبه وامز کلی اولان حیوانلر غایت ای بسلنلیدر که یاورولر غدادن محروم قالمسون . بویلہ یایلماز ایسه حیوانلر مرزہ والدہ سنک سودی کفایت ایتدیکی جهتلہ آچ قالان ویا وقتندن اول اکک وبولاماچ کی شیلرله بسلنان چوجقار کی ، ضعیف وجیلز قالور .

سوددن کسلد کدنصکرده حیوانلر ای بسلملیدر . محتاج اولدینی
غذا دن محروم قالیرسه وجودلری سرپیلوب جسامت وقوه
طبیعیه لرینی بوله مازلر . کړك قوتلری وکړك جسامتلری محدود قالور .
وجود حیوان برماکنه یه بکزر . ماکنه لر بخار قوتی ایله
ایشلدیکی کی ماکنه حیوانیه دخی غذا قوتیله ایشلر . غداسی
مکمل اولماز ایسه ماکنه نك انتظامی بوزبلور . نهایت حرکتدن
محروم اولور . حیوانلرک مسکنلری یعنی آخور ، ماندره ،
کومس کی یرلر دخی منتظم اولملیدر .

کونشک ضیا وحرارتی بورالره کیرملی، هوا هرطرفندن
سربسته جریان ایتملیدر . قرانلق، دار، هواسز مسکنده بسلنان
حیوانلر برچوق خسته لقلره اوغرارلر . نهایت وقتندن اول
تلف اولوب کیدرلر .

هر ذی حیات هوا ضیا وحرارته محتاجدر . بوندن بشقه
حیوانلر شدتلی هوا جریانه معروض بولندیرلما ملی وصفوقک
شدتندن محافظه ایدالیدر .

اشبوتفصیلاتدن اکلاشلدیفته کوره برحیوان دیشی وارکک
ایکی جنسک برلشمسندن حاصل اولور . اولجه والده سنک قانی
وسوديله بسلنور . دها صکره نوغنه، اعضای وجودینک صورت
تشککنه کوره معین ومحدود بعضی غدالره تغدی ایدر . هوا،
حرارت، ضیا ایله محافظه حیات ایدر بر مخلوقدر .

بناء عليه حيوان يتشدير مكده اولا دامتلق انتخابي ثانياً حمل
وارضاع زمانلرنده ديشي حيوانك صورت تغدبسنی ثالثاً حيوانك
غداسنی رابعاً مسكنی نظر دقتہ آلتق ايجاب ايدر .

۱ — دامزاقه انتخابي . — يوقاريدنبري ايضاح ايتدبكمزكي
دوللر دامتلقلرك اوصافنى توارث ايدرلر . اى جنس حيوان
يتشدير مك ايچون مطلقاً اى جنس دامتلق بولنلق ايجاب ايدر .
فقط اول امرده يتشديريله جك حيوانندن صورتله استفاده
اولنده جنى يعنى هانكى ابشده قولالانيله جنى اولجه تعيين اولمليدر .
مثلاً يرلى كوزل قماش يابلغه مخصوص تولرى غايت اينجه قويون
يتشدير مك ايچون بشقه دامتلق ، انلردن چوق دول آلتق
ايچونده ينه بشقه دامتلق انتخابي لازمدر . چيفت سور مك
ايچون قوتلى صفر وياخود غابت بول سود ويرر اينكلر عى
دامتلدن حاصل اولماز . خلاصه دوللردن نه صورتنه اسفاده
اولنده جنى اولجه تعيين اوله رق اكا كوره دامتلق بولمليدر .

۲ — دامزلقلرك نفسى . — دامتلق ارلك حيوانلرى
وجوددن دوشميه جك ، قوتى ضائع ايميه جك صورتده بولمليدر .
بونلرك چوق سميروب ياغلانسى مضردر . آنجق اى بسلنيوب
ضعيف وجيليز قالمسى دها فنادر .

دامتلق ديشى حيوانلره كلنجه كه حيوانلر هم كنديلرينى
هم ياورولرينى بسليه جكلرندن بونلرك يلرينه دها زياده دقت

ایتمک ایجاب ایدر . کبه حیوانلره ویریلان یم زیاده مقدارده مواد
مفسدیه یی حاوی اولمقله برابر حیوانی یاغلانیدیره جق درجهده
اولماملیدر .

زمان جلده هضمسزاق واسهال یاورویه ضرر ویره جگندن
هضمی زور اولان غذا ویرللملیدر . کبه حیوانلری سربست
براقوب کزدرمک وقصراقلری، وجودلرینی یورمیه جق درجهده
خفیف ایشارده قوللانق، تولید ایتملرینی یعنی طوغورمهلرینی
قولایلشدیرر . روزکار اتنده ورطوبتلی وصفوق یرلرده براقی،
وترلی ایکن صفوق صو ویرمک، تحملندن زیاده یورمق، شدتله
ضرب ایتمک، پک زیاده مضردر .

یاورو والدہ سنک رجنده بیویه رک، تشکلات بدنیه سی تمام
اولدقدہ ، رجک تقلصی یعنی صیقشمسپله خارجہ آتیلیر . بو
کیفیتہ تولد دیرلر .

تولید یعنی دوغورمق، هر حیوانده، زیاده آغری وصانجی ایله
موقوعبولور . مدت تولید یعنی اغر بلرک ظهورندن یاورونک طوغدینی
زمانه قدر کچمش مدت، هر حیوانده وهر جلده مختلفدر .

تولیددن صکره حیوان زیاده یورغون اولدیفندن یمنه وصوینه
دقت ایتملیدر . حیوانک صووی ایللیق اولملی، غذا اولهرق قوری

اوت ، طوزلی صوده ایصالدلمش کپک و دوکلمش آرپه و یولاف و یرملیدر.

آغز تعبیر اولئان ایلک سود یا وورولرا یچون الزمدر. یا وورولر ، غدای طبعیلری اولان سوددن وقتندن اول محروم ایدلما ملیدر . یا وورولرک دیشلری کسب قوت ایدوب تازه چایر و سائره یمکه آلیشدقجه سودک مقدارینی تدریجاً ازالتمق ممکن اولور.

۳ — تفسیر — (جان بوغازدن کلیر) ضرب مثلی انسانلر حقنده اولدینی کبی حیوانلر حقنده دخی طوغری بر سوزدر . یعنی جانلی اولان هر مخلوق ، ایاغنی قلدا تمق ایچون بیله ، وجودندن بر قوت ، بر ماده صرف ایدر . حیوانک نفس آلمسی ، استراحت ایتسی ، او یومسی ، یاتوب قالمسی ، یوک طاشیمسی ، عربه چکمسسی ، چفت سورمه سی ، خلاصه هر حرکتی وجودندن صرفیات وقوعنی موجب اولور.

بو صرفیاتی غذا یعنی یم ایله ، یرینه قومق ایجاب ایدر . بر اوکن یمک یمامش اولان انسان نه حاله کلیرسه حیوانده طبق او یله در . ایی ! سلیمان ، میوه و سائر آبور جو بور شیلری معدنه سنه دولدیران انسانلر نصل قوتندن دوشر ، ضعیفلر ، خسته لنور ایه مناسبتسز شیلر و یریلان حیوانده بویله اولور .

چفت سورمک ، عربه چکیمک کبی ایشلر ، حیوانک تحمل

ایده بیله جکی درجه ده اولدینی و بواشلر ایچون وجودندن صرف ایتدیکی قوت غدا، ایله یرینه قوندینی حالد، حیوان ایچون هیچ بر زورلنی موجب اولمقدن بشقه، جیناستیق مقامنه قائم اوله رق، وجودینک قوت بولمسنه بادی اولور. لکن، مثلاً طاشجی سرکبیری، و کرا عربده لری بارکیرلری کبی، کونده اک آز اون سکز ساعت چالشدیریلور و بعضی حقیقیلرده، کورلیدیکی وجهله، حیوانه ممکن مرتبه آزیم و یرمک کار عد اولنور ایسه، ایشته او زمان زواللی حیوانلرک حاللری یمان اولور. کیتدجکه ضعیفلرلر، وقتندن اول قوتدن دوشرلر. بونلردن حاصل اوله جق دوللرده کندیلری کبی حالسز، اقتدارسز اولور. بش، آلتیوز قیه آغیرلغنده اولمسی لازم کلان اوکوزلر ایکیوزاوقه آغیرلغنه قدر اینر. آتلمدلی کبی کوچک قالیر. اینکله انجق کچی قدر بیور؛ سودلری ده اونسبتده آزالیر. قویونلرده اتدن اثر قالمز؛ قیلری قالینلشیر، سرتلشیر.

بویله اولان حیوانلردن استفاده ایدیله میه جکی شبهه سزدر. بونک ایچون حیوانلری ایی بسلمک ایجاب ایدر.

۴ — حیوانلرک مسکنلری . — یوقاریده ده سونلشدک، حیوانلرده انسانلر کبی هوایه، حرارته، ضایه محتاجدر. ایکی دقیقه نفس آلمدن دورمق، بر انسان ایچون ممکن اولمدینی کبی، بر حیوان

ایچونده، ممکن دکدر. دائماً مردار و بوزوق هوای یرلرده بولان،
اولری ای هوا و ضیا آلمیان انسانلر برچوق خسته لقلره اوغرارلر .
حیوانلرده بویله در .

تمیزلك انسان ایچون نه قدر لازم ایسه حیوان ایچونده
اودرجه لازمدر . بواسابه بناء آخورلر ، ماندیره لر ، آغیلر ،
کومسلر روزکاردن محفوظ ، کونشه معروض اولمی . کوبره لر
قولایقله قالدیر یله بیله جك وطواند یقین یرلرندن قارشولقلی پنجره لر
آچیله رق حیوانلره روزکار دو قوندن هواسی دکشدر یله جك
صورتده یاپیلیدر .

آخور و ماندیره لده حیوانلر ك پك صیق بولسدر لماملی ؛
باخصوص جل زمانلرنده قویونلره بربرلری صیقشسدر وب
ازمیه جك قدر یر ویرلمیدر . بونلره دقت ایدیلور ایسه حیوانلر
بر چوق خسته لقلردن محافظه ایدلش اولور .

۲

آت

آت، حیوانات اهلیه نك اك فائده لیسیدر . صاحبنه قارشو
اطاعت و محبتی، سرعت سیر و حرکتی، قوت و تحمیلی حسیله پك
اسکی زمانلردنبری آتلردن استفاده ایدلکده در .

آت ، عسکرلر ك ده اك بیوك یارد مجیلرندندر . طوپلر آتلر
واسطه سیله چکیاور . مکاری حیواناتی عسکر ك یوکنی طاشیر .

سواری بارگیرلی صاحبزاده برابر دشمن قارشونده ثبات
ایدر. قورشوندن، کولله دن بیلز. سوار یسنگ امرینه اطاعتدن
بشقه بر شی دوشمنز.

بو مبارک حیواندن ایدی لان استفاده یالکز عسکر لکه منحصر
دکلدر. عربنه و بینک و چیت حیوانلرندن هر وقت استفاده
ایتمکده یز. بو قدر ایشمزه یارایان بو حیوانلری لزومی قدر چوغا تملق
جنسلرینی اصلاح ایدر ک کوزل، اصیل حیوان یتشد یدیر مک البته
فانده لیدر.

آت یتشد یرمک ایچون هر شیدن اول حیوانلرک سر بستجه کزوب
طولاشه ییللری مساعد اوله جق درجه ده وسعتی اراغی لازمدر.
بزم مملکتیزک وسعتی، نفوسنه نظراً، زیاده اولدیغندن ممالک
عثمانیه آت یتشد یرمکه سائر برچوق مملکتلردن دها مساعددر.
دنیا ناک اک اصیل، اک نجیب، اک کوزل آنلری بزم مملکتیزده یتشیر.
بو جنس حیوانلر سایه سنده او درجه ای اولیان بارگیرلر منی
دخی اصلاح ایتمک قولایدر.

آت انسانک یشایه ییله جکی همان هر اقلیمده یشار. عربستانک
صیجا ق چوللر نده آندن استفاده ایدلدیکی کبی انکلترونک رطوبتی
اقلیمده و روسیه ناک صفوق جهتلر نده دخی آندن استفاده
اولنور. مع مانیه بو حیوان حلقه صیجا ق اقلیمده یشامغه مستعد
اولایغدن صفوق یرلرده اوصافنه خلل کلیر.

آتک اوصافنه اقلیمک تأثیری اولدینی کبی صورت تغدیه لرینک
دخی تأثیری واردر .

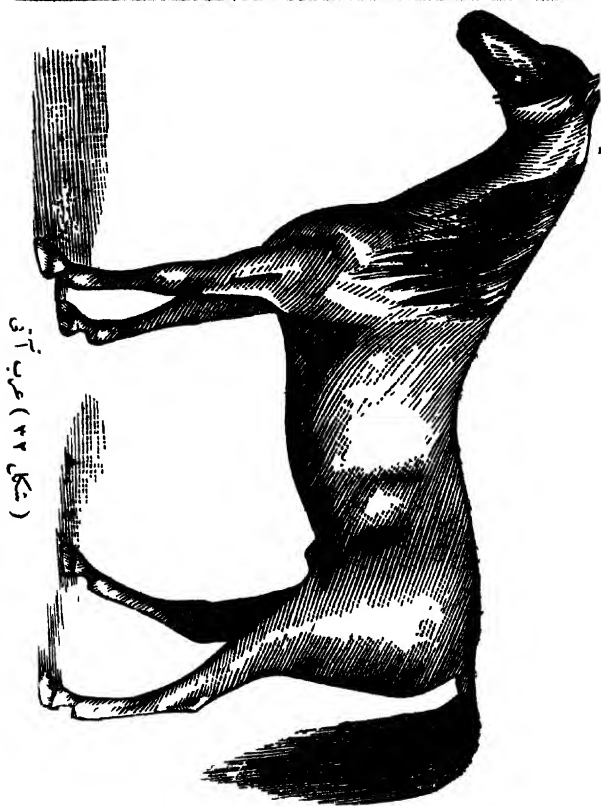
حبوبات، کپک ، یونجه و قوری اوت ایله بسلتان حیوانلر،
سربستجه حرکت ایتک شرطیله، کمالیله نما بولدرق جته جه بیوک
و بحاقلری اوزون اولور. صمان ، قلووز و تازه اوت کبی فیاغلرله
بسلنورایسه، بحاقلری قیصه وجهه لری کوچک قالیر. حرکتسزک،
عیادن محرومیت حیوانلری بوزار.

طایلر اوج یاشلرنده ایکن حقیف ایشلرده قوللائیله بیلیر. لکن
بو حیوانلر بش آلتی و بعض جنسلرده یدی یاشنه قدر بیودکلرندن،
درت بش یاشلرندن اول آغیر و مشقتلی اینسلرده قوللائقی اپی
دگلدر.

قصر اقلرده حل زمانی (۳۳۵ - ۳۴۰) کون یعنی ۱۱ آی قدر
وارضاع یعنی سود و یرمک زمانی بش آلتی آی قدر دوام ایدر.
آتلر برچوق عرقلره یعنی جنسلره آیرلمشدر. اک اپی عرق عرب
آتلر ایدر. عرب آتی عربستانده ظهور ایتمشدر. بو عرق اک اپی، اک
کوزل نمونه لری عربستانده بولنور. فقط آناتولی، سوریه و ایران
طرفلرنده کی حیوانات دخی اصلاً عرب عرقنه منسوب اولدقلرندن
بونلری کوزل تغدیه ایتک و قصر اقلره عرب آتلری چکمک
صورتیله اصلاح ایتک ممکندر.

۱۰۷

— ۰۰ —

(ننگ ۲۲) عرب آبی

عرب آتلىرى پك كوزلدر. بو حيوانلارك باشلىرى كوچك ،
آللىرى اكلى ، كوزلىرى بيوك و دائىما متحرك ، باقىشلىرى كسكىن ،
برون دىلكلىرى كنىش ، دوداقلرى اينجى ، قولاقلرى كوچك
ومتحرك ، بويونلىرى اوزون ، كوكسلىرى كنىش ، قارنلىرى دار ،
صاغرىلىرى اوزون ، بجاقلرى اينجى ، درىلىرى يمشاق ، قويرق وبولمى
اوزوندر (شكل ۳۲ صفحه ۵۵) .

انگلىزلر عربستاندن كتىردكلىرى آيغىرلىرى يىلى قصر اقلرىنه
چكرك غايت كوزل و عرب آتلىرىنه معادل حيوان يتشديرمكه
موفق اولمشلدر .

مجارستانده دخی كرك بىنك و كرك عربىه ايچون غايت كوزل
حيوانلر يتيشير . بزده ، مجار آيغىرلىرى يىلى قصر اقلرىنه چكرك
صورتيله دخی مجار آتلىرىنه مشابه آت يتشدرمك ممكندر .

بو نلردن بشقه آور و پاده غايت بيوك و جىشلى بعض انواعدها
واردركه بونلر حقيقتيلرك ايشنه و بيوك يوك عربىلرى چكركه
پك زياده الويرشلىدر . بو ميانده (فرىزون) جنسى اك قوتلى
چيفت حيوانى عد اولنور (شكل ۳۳ صفحه ۵۷) .

(شکل ۳۳) : قیردن آق

۳

قره صغر

(قره صغر) تسمیه اولان بقر جنسك اتندن، سودندن، دریسندن، بوینوز لرندن، طرناق لرندن آیری آیری استفاده ایدلمکده در.

بو حیوانلرک ایشه یاراماز هیچ بریری یوقدر. قانندن، باغرساقلرندن، کوبره سندن ده استفاده اولنور. اوکوز چفتجنگ اش غیرتلی یارد مجبیسیدر. صاحبی ایله برابر قارلای زرع ایدر، محصولاتی نقل ایدر.

غلبه لك اولان یرلرده بو حیوانلرک سودلرینی صرف ایتمک ممکن اولدیغندن بیوک شهر جوارنده سود صاتمق صورتیله استفاده اولنور. بیوک شهرله اوزاق اولان یرلرده ایسه سودلرندن یاغ وپینر اعمال ایتمک و حیوانلری سمیردوب صاتمغله کار ایدیلور. زراعت ایچون بو حیوانلرک کوبره سی الزم اولدیغندن هر چفتجبی مطلقا بر ایکی صغر بسلکه بو سبيله ده مجبوردر.

صغر لر رطوبتی آز و مرعاسی چوق محالردن حفظ ایدر. بو جهتله ممالک عثمانیه نك هر طرفی بو حیوانلر ایچون مناسبدر. قره صغر حیواناتنه یاشرینه کوره بوزاغی، طانه، طوسون و جنسلرینه کوره اوکوز، اینک و بوغا دیرلر. هنوز تولد ایدن

حيوانه بوزاغی وسوددن کسلدیکی زماندن بر بچق یاشنه قدر دانه، بر بچق یاشندن ایکی یاشنه قدر اولان، ارکک حیوانلره طوسون، دیشی صغرله اینک، بورلمش ارکک حیوانلره اوکوز بورلماش^۶ اولانلره بوغا تسمیه اولنور.

اینککر ۳ یاشندن ۱۲ یاشلرینه قدر زیاده سود ویروب اویاشدن صکره سودی آزالیر. اون ایکی نهایت اون درت یاشندن صکره اینککری عفاظه ایتمیوب الدن چیقارمیلیر.

اینککر، بر بچق، ایکی یاشلرنده دامزلق اتخاذا اولنه بیلیر. زمان جل طقوز آی قدردر. یاورو ارکک ایسه جل زمانی آکثریا بر هفته اون کون قدر زیاده اولور.

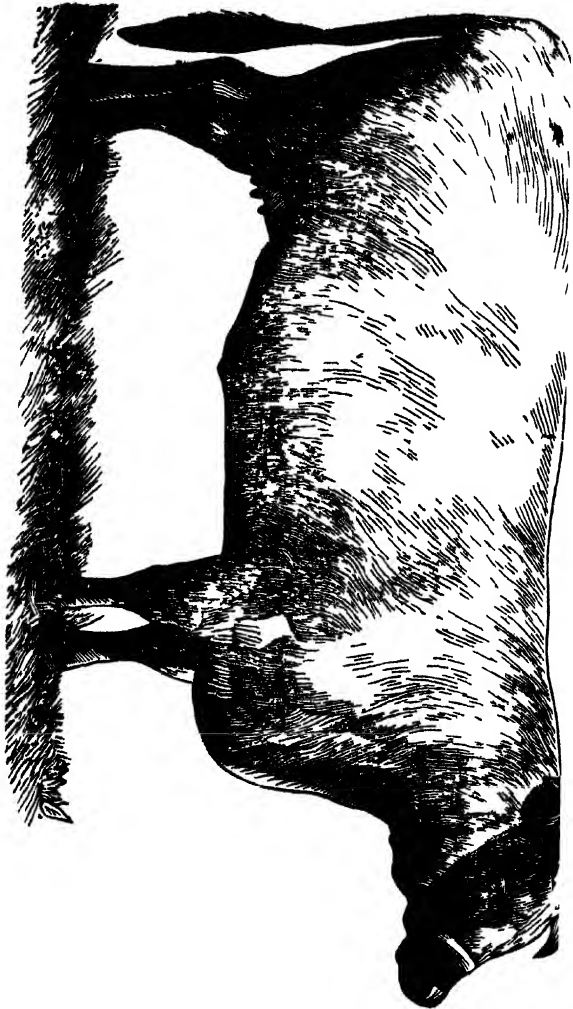
ممالك عثمانیه بو حیوانلرک تکثرینه پک مساعددر. غدارینه دقت اولندیغی حالده بزده ده درهام صغرلی هولانده اینککری کبی اتلی، سودلی حیوانلر یتشدرمک ممکندر.

بزده بر اینکدن کونده یدی سکز اوقه دن زیاده سود المت ممکن دکلددر. حالبوکه هولانده اینککری کونده ۳۰ قیه دن زیاده سود ویرر. (شکل ۳۵ صحیفه ۶۰)

یرلی صغرلی انبجق ۲۰۰ ایکوز الی قیه اولدیغی حالده انککتره نک درهام صغرلی (شکل ۳۶ صحیفه ۶۱) ۶۰۰-۷۰۰ قیه ثقلتنده در.

(شکل ۳۵) مولانده ایکی

(شکل ۲۶) دورطام اسی

همت و دقت اولنورسه بزده ده بویله جنس حیوانلر یتیشه بیلیر.
بزده اك اي صغرلر روم ایلیده سالانك و مناستر حوالیسنده
بولنان و (سلوس) تسمیه اولسان جنس ايله خداوندكار ولايتی
داخلنده و باخصوص قره می و کوتاهیله حوالیسنده یتشن حیوانلر
و سوریه صغرلریدر .

بو حیوانلر ايله برلشدیر یله رك اجناس سائره نك دخی بر
درجه ده قدر اصلاحي ممكندر .

فقط هر حالده حیوانلر ك اي بسلمی ایجاب ایدر . صغرلری
یازین مرعالرده بسلك دها آز مصرفی موجب اوله جفندن بو
جهت مناسب ايسه ده هر حالده قیش ایچون قوری یونجه و شالغام
و پانجار کبی مواد تدارك ایتلی و یازین دخی اغلرده کفایت درجه ده
یم و یرمك لزومی اونودلما ملیدر .

قره صغر حیواناتی سوریه و عربستان و عراق جهتلرنده بتون
سنه بورالرده یدی سکز آی دها صوثوق یرلرده انجق بش القی
آی رعی اولنه بیلیر .

حیوانلری مرعاده باشی بوش بر اقیوب اوزونجه بر ایله
بر محله چاقق هم مرعادن لایقیله استفاده یی هم ده اینکلر ك صاعلمی
تسهیل ایدر . یاغی النمش پاموق ، سیدسام و قولزا تخملری ، باخصوص
صاعمال اینکلر ایچون ، پك موافق غدادر . بونلره براز طوز
و یریلور ايسه سودلری لذتلی اولور .

صغر یتشدر مکده دامنلق انتخه ای اك مهم بر مسئله در .

اول امرده يتشديريله جك حيوانك نه ايشده استخدام اولته جفنى
تعيين ايتك اقتضا ايدر.

زياده سود ويرن حيوانلرك وجودلرى نارين ياپىلى، باشلىرى
كوچك، بوينوزلرى كوچك و پارلاق، بيونلرى اوزون، قولاقلىرى
اينجه، قرنلرى بيوك، صاغريلرى كنيش، قويرقلرى اينجه، دريلرى
يوشاق آرقه آياقلرى آچيق، معدلرى كنيش و آرقه يه طوغرى
مىللى اولوب صاغلدن صكره غايت يوشاق اولور. حيوانك
بوكرندن فارنى استقامتجه امتداد ايدن طمارلرى بيوك اوله رق
درينك اوستندن فرق اولور. تويلرى پارلاق اولور. سوداينكى
يتشديرمك ايچون بويله اوصافى حائز دامزلق اراتمليدر.

سميرمكه الويرشلى اولان حيوانلرك ايسه، ات طوتمدينى
ايچون فائده سز عد اولنان، باشى و اياقلرى ممكن مرتبه كوچك
وجودى بيوك و مدور و چفت حيوانلرينك كوكسلرى كنيش
ودرين، اياقلرى قالين، ديز قياقلرى صاغلم و اكلى، دريلرى سرت
اولمليدر.

۴

قويون

زراعتيه قابل اولان اراضينك برقىمى زرع ايديله ميان
محللر قويون يتشديرمك ايچون پك مساعددر. قويونلرك غداسى

برقاچ شينه منحصراً اولوب سائر حيوانلار يېمكلىرى برچوق
ماده لر بو حيوانلار يېمك موافق غذا اولديغندن قويون يتشد رلديكى
صورتده مواد غذا يېمكلىرى حاوى كرك ضرر و كرك خدا يې نابت بالجله
ناتادن واكئىلر بچله كد نصكره تار لارده قالان بقا يادن استفاده
اولنور.

بو حيوانلار اتلرندن، يوكلرندن، دريلرندن، سودلرندن استفاده
اولنور. ديشى قويونلر اون سنه قدر محصول و يرر ايسده يدى
سنه دن صكره حاصلات از المنه باشلا ديفندن التى يدى ياشلرندن
صكره سميرتوب صائق دها كارليدر.
قويونلار مدت حلى بش آيدز. ايكي سنه ده دور نمانى
تكميل ايدر.

ممالك عثمانيه ده بولنان قويونلر قره مان، داغلى و قوير جق اسميله
برقاچ نوعه آيريلور. قره مان قويونلرى آنا طولينك اكتر جهتلرند
بولوب قوير و قلى اكلى و بجا قلى يوكسكدر. بعض اجناسنده
قطعا بونوز يوقدر بعض جنسلرده ايسه يلكز ارككلرند
بونوز بولنور. قره مان قويونلرى پك چاقق ياغلنور. اكتر انواعى
بر، بعض نوعلى ابكى، نادر اوچ ياورو طوغورر.
داغليجك قوير و غنى وجهه سى قره ماندن دها كوچك ايسده
اتى دها لذتليدر.

قوير جق قويونلرى اتلرينك لذتيله معروف اولوب اياقلىرى

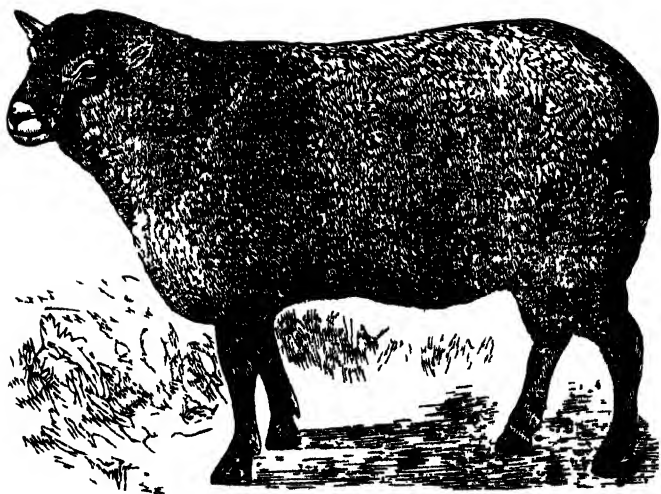
اوزون، بونوزلری بیوک، کوده لری مدور، بورونلری اوزوندر.
 علی الاکثر بر یاورو طوغوررلر. بزده ثوبون جنسی بر درجه ده
 قدر اوصاف اصلیه سی محافظه ایده بیلشدر. انجق اوروپاده
 (مرینوس) (شکل ۳۶) تسمیه اولنان وبر چوق انواعه آریلان
 غایت اینجه توبلی قویونلر ایله انکلیزلرک بیوک جثه لی وچوق اتلی
 (سوددون) قویونلرینه مائل حیوانلر بزده هنوز یتشدیر یله مامشدر.
 برلی قویونلردن آلنان یوکک بهرقیه سی درت بش غروش
 ایتدیکی حالده مرینوس یوکلی اون بش بکرمی غروشه ساتیلور.
 وبر قویوندن سنوی ایکی ایکی بچق قیه یوک النهرق یالکز
 یوکندن قرق غروش قدر استفاده اولنور.

(شکل ۳۶) مرینوس قویوننک لغزتی جنسی

(سوددون) قویونلری ایسه کیکلری کوچک اولوب غایت
اتلیدر. بر قویون ابکی یوز اوقه قدر کلیر. (شکل ۳۷)
یرلی قویونلرینی سرینوس و سوددون قوچلریله برلشدرمک
صورتیله بزدهده بویله قویون یتشدرمک ممکندر.

یرلی قویونلر بر بچق یاشنده دامزلق اتخاذا اولسه بیلور.
قوچ قاتمی ابکی صورتده اولور. یعنی قوچلر یابتون سنه
ویا خود قوچ قاتمی زماننده دیشی قویونلرله برابر بولدیر یاور.
یا خود قوچلر آریجه بر محله محافظه اوله رق دیشی قویونلر

(شکل ۲۷) سوددون حنسی

برر برر ياننه کوتیریلور. قوچ قاتعی زمانك ۲۵ - ۳۰ کوندن زیاده اوزاماسی لازمدر.

برنجی اصولده ۳۰ دیشی قویون ایچون وایکنجی اصولده ۷۰ دیشی قویون ایچون بر قوچ کفایت ایدر.

قوچ قاتعی بناء علیه تولید وقتی چفتجینك ارزوسنه وموقعك استعدادینه كوره تعیین اولنور. بعضاً تولید زمانی كانون ثانی وشباط یعنی قیش اورته سنه تصادف ایتك ایچون اغتوسده قوچ قاتیلور.

آغیلاری محافظه لی ومنتظم اولان وكفایت درجه ده قوری آوت وسائر غذا بولنان یرلرده بو اصول پك موافقدر. چونكه بو زمانلرده قویونلر آغیللرده بولنه چغندن ییگی طوغان یاورولر نظارت التنده بولنور. وقویونلرك مرعایه حیقه جفی زمانه قدر هوانك تأثیریه تحمل ایده بیله جك درجه ده کسب قوت ایدر . ایلک بهارده یتشمش قوزیلر دکر فیثایله ساتیله رق استفاده اولنور. فقط آغیللرك محافظه لی اولسی هواسنك صیق صیق دکشدیرلسی وحرارتی ۱۲ - ۱۵ درجه آره سنده بولندیرلسی لازمدر .

آغیللرده هر قویون ایچون اك آز بریجق ارشون مره بی یر بولنلیدر. پك دار اولورسه حیوانلر بر برینی صیقشدیره رق سقط بو قوعبولور . برده تولید زمانی یاقلاشان قویونلری دیگرلرندن آایروب آیریجه بریره قویلی وتولیددن صکره بر ایکی کون

بوراده محافظه ایتلیدر . قوزیلر تولدلرندن ایکی کون صکره
والده لرله برابر مرعایه کوندریله بیلور .

۱۵-۲۰ کونلک قوزیلردوکلش یولاف واوت ییه بیله جکلرندن
قویونلردن آیریلهرق آیریجه رعی ایدملی و فقط صباح افشام سود
امک ایچون والده لرینک یاننه صالیورلملیدر . قوزیلر ۱ - ۲ آیلق
ایکن بوریلور . بوریلان حیوانلر اوچ درت کونده شفایاب اولور .

قویونلرک حاصلاتندن اک مهمی یوکدر . بر قویون ییلده ایکی
قیه یه یقین یوک ویرر . بونک جنسی ایی اولورسه ۱۵ - ۲۰
غروشه قدر صاتیلور . قویونلر قرقلدن اوچ کون اول اییجه
یبقاغلیدر . بزده قرقق ایچون قوللانیلان مقراصلر ایی دکدر .
بونلر اکثریا دری پی ده کسر . کسیلان یردن تکرار یوک جیقمنز :
بوجهتله هم حیوانه ازیت ایدلمش ، هم ده حاصلات ازالتمش اولور .
بونک ایچون بربرلرک صاچ کسمکه مخصوص قوللاندقلمی آله
مشابه اولوب رسمی درج اولنان (شکل ۳۸) قرقه مقراصنی
قوللانغلیدر .

(شکل ۳۸) قرقه مقراصنی

کومس حیواناتی

طاووق و هندی وقاز یتشدیرمک یرینه کوره خیلی کارلی بر مشغولیتدر. بو حیوانلر زراعت ایچون مضر اولان حشراتی وکندی کندینه بیتن اوتلرک تخمیرینی یرلر. طوزلی، طوپراقلی هیچ بر ایشه یارهمیه جق حبوبات قرنتیلری و حرمان بقایاسی ایله تعیش ایدرلر. مصرفلری بالنسبه آز اولدینی حالده یمورطه لرندن اتلرندن و یعضیلرینک توپلرندن استفاده اولنور.

۱ — طاورو. — طاووقلرک یمورطه سندن واتندن استفاده اولنور. بر طاووق سنه ده ۱۰۰ - ۱۸۰ یمورطه ویرر. اک زیاده یمورطلدقلری زمان ۲ - ۳ یاشلری آره سیدر.

خاشالانمش ایصیرغان و سائر قیزدیریمی شیلر یدرمک صورتیه یمورطه حاصلاتی تزید اتمک ممکندر. اوچ هفته ظرفنده طاووقلر یمورطه دن چیقار. جیو جیولره یکریمی درت ساعت هیچ بر شی ویرماملیدر. ایلک کوتلری غایت اینجه دوکمش لوب یمورطه و بر قاچ کون صکره خاشالانمش داری ویریلور. کومسلر غایت تمیز و هوادار اولمی وصیق صیق بدانه ایدملیدر.

اوروپاده پلیچ چیقارمق ایچون مخصوص فرونلر ایجاد ایدلرکندن قولوجقه طاووغه احتیاج قلماشدر.

۲ — هنري — هندی و مصرطاووغی تسمیه اولنان حیوانك
اتی غایت لذیذ و مقبولدر. بونلر سنده انجق ۴۰ - ۵۰ یمورطه
حاصل ایتدکرنندن منحصراً اتندن استفاده ایچون یتشدیرلمور .
دیشی هندی سنده اوج دفعه ۱۵ - ۲۰ یمورطه یمورطیه رق
بعده قولوجقه اولور . قولوجقه نك الله قونه جق یمورطد لر
آیلقدن زیاده اولماملیدر .

تقریباً بر آی ظرفنده جیو جیو چیقارر .

هندی جیو جیولری هوانك تحوئندن پك چابوق متأثر
اولورلر . بو جهتله بو حیوانلره زیاده اهتمام ودقت کوسه مک
لازمدر . هندی پالازلری ایکی آیلق ایکن ایسکری چیقمنغه باشلار .
بواننده حیوانلر هر درلو خسته لغه مساعد بولنور . دقت ایدلمزسه
اکنربسی تام اولور کیدر . طاووقلره ویرالان یم هندیلره
وبریله بیلور .

۳ -- قاز . — قازك اتندن تویندن ولجلرندن استفاده
اولور .

دیشی قازلر ییلده ابکی دفعه ایلول وکانون ثانیده ۱۲ - ۲۰
یمورطه یمورطلیدرق قولوجقه یه یاتار و ۲۱ کون سرورنده جیو
جیو چیقارر . جیو جیولره بر کون قدر بر شی ویرماملیدر .
بعده زیاده بشمش لوب یمورطه ، امك اوقاغی وتازه ایصرعان

راغی و کپک مخاوطی ایله بسلنور . بش آلتی کونلک یاورولر
لده لرله سربست کزه بیاورلر . یدی سکز هفته لق پالازلر ارتق
ه لرینک معاوتنه محتاج دکلدرد . بهر حیوان ایچون کونده قرق
الای درهم آرپه ویا مصر بغدادی ویرملک ویا خود سه ورملش
چایر اده رعی ایدملک صورتیله بسلنور . قاز تسمینه
سیرتمکک پک مساعددر . بسییه قونمش بر قاز برآی ظرفنده
- ۶ قیه اغراشور .

مارت ، تموز وابلولده قازلرک کوکسلرنده توبلر بولور .
مدت صکره برینه تکرار توی کلیر . قوش تویی نامیله صاتیلا
وبلر علی الاکنر قاز تویدر . بر اوقه توی ۳۰ - ۳۵ غروش
سر ایدر .

۲ — هنری . — هندی و مصر طاووغی تسمیه اولنان حیوانک
اتی غایت لذیذ و مقبولدر . بونلر سنه ده انجق ۴۰ - ۵۰ یورطه
حاصل ایتدکلرندن منحصراً اتندن استفاده ایچون یتشدیرلور .
دیشی هندی سنه ده اوچ دفعه ۱۵ - ۲۰ یورطه یورطایه رق
بعده قولوجقه اولور . قولوجقه نك الته قونده جق یورطدلر
آیلقدن زیاده اولماملیدر .

تقریباً بر آی ظرفنده جیو جیو چیقارر .

هندی جیو جیولری هوانک تحولندن پك چابوق متأثر
اولورلر . بو جهتهله بو حیوانلره زیاده اهتمام ودقت کوسه تمک
لازمدر . هندی پالازلری ایکی آیلق ایکن ایبکلری چیقمنغه باشلار .
بواشاده حیوانلر هر درلو خسته لغه مساعد بولور . دقت ایدلمزسه
اکنپسی تلم اولور کیدر . طاووقلره ویر بلان یم هندیلره
ویر یله یلور .

۳ — فاز . — قازك اتندن تویندن و لملرندن استفاده
اولور .

دیشی قازلر ییلده ایکی دفعه ایلول و کانون نایده ۱۲ - ۲۰
یورطه یورطایه رق قولوجقه یه یاتار و ۲۱ کون سرورنده جیو
جیو چیقارر . جیو جیولره بر کون قدر بر شی ویر ماملیدر .
بعده زیاده بیشمش اوب یورطه ، اکمک اوفاغی وتلزه ایصرغان

راغی وکچک مخاوطی ایله بسلنور . بش آلتی کونلک یاورولر
لده لریله سربست کزه بباورلر . یدی سکز هفتدلق پالازلر ارق
ه لرینک معاونتنه محتاج دکلدرد . بهرحیوان ایچون کونده قرق
الای درهم آرپه ویا مصر بغدادی ویرملک ویاخود س-ورملش
چایارده رعی ایدملک صورتیله بسلنور . قاز تسمینه
یرتمکده پاک مساعددر . بسییه قونمش بر قاز بر آی ظرفنده
- ۶ قیه اغراشور .

مارت ، تموز وایلولده قازلرک کوکسلرنده توبلر بولور .
مدت صکره برینه تکرار توی کلیر . قوش تویی نامیله صاتیلان
یلر علی الاکنز قاز تویدر . بر اوقه توی ۳۰ - ۳۵ غروش
در ایدر .

